

N:o 100.

Af herr **C. J. Öberg**, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående förslag till lagbestämmelser i fråga om boupptecknings- och arfskiftesarfvode på landet m. m.*

Härmed tillåter jag mig vördsamt fästa Riksdagens uppmärksamhet uppå en enligt mitt förmenande förefintlig brist i vår lagstiftning. Jag syftar nemligen på det förhållandet, att medan det är genom flera på olika tider af Kongl. Maj:t utfärdade nådiga kungörelser, hvilka finnas införda under 9 kap. 1 § ärfdabalken, för rikets städer bestämdt, huru en viss procent i inventeringsarfvode får uppbäras för förrättande af bouppteckningar och arfsutredningar i dödsbo — är deremot ingenting lagbestämt om huru sådant inventerings- och delningsarfvode får beräknas på landsbygden, utan är detta helt och hållet lemnadt åt godtycket.

Mångenstädes tillämpas det oaktadt vid debiterande af arfvode för bouppteckningar och arfsutredningar på landsbygden den för en del städer gällande så olika arfvodesbestämmelsen i den öfvertygelsen, att man dervid förfar fullt lagligt och att ifrågavarande bestämmelse är en gemensam sådan för land och stad — ett förfarande som dock, efter mitt förmenande, är alldeles origtigt.

Att anmärkta förhållande är en brist i vår lagstiftning, som bör afhjelpas, dels för att förekomma sådan missuppfattning, dels för att ej tillfällen må lemnas till oskäligen debiteringar, det synes mig vara alldeles påtagligt.

Dessutom är det min öfvertygelse, att en bestämmelse om inventeringsarfvode för bouppteckningars förrättande i konkursbo är af synnerligt behof påkallad, för att vederbörande i sådant afseende ej skola mer än tillbörligt betungas. Uti konkursbon, der det tillkommer domaren att förordna bouppteckningsförrättare, kan en fordringsägare ej öfva stort

inflytande, och då dertill kommer, att de stora fordringsegarne, såsom ofta händer, genom röstmagt utse sig sjelfve till utredningsmän, så äro desse i tillfälle att bestämma åt sig höga arfvodesbelopp.

Det vill därför synas mig, som om de skäl, hvilka föranledt Kongl. Maj:t att utfärda bestämmelse i berörda hänseende för städerna, äfven skulle kunna återopas för en sådan bestämmelse i fråga om landsbygden.

En sådan lagbestämmelse synes mig derjemte nödvändig, på det att, vid utredning af dödsbo, der båda makarne äro döda och efterlemnad endast omyndiga barn, tillfälle ej må gifvas att taga oskäligt betaldt, hvilket annars, såsom flera exempel visa, lätteligen inträffar, då i ty fall ingen uppgörelse eller ackordering på förhand kunnat förekomma.

Åtskilliga exempel finnas, som allt för tydligt visa, att det arfvode, som för bouppteckningar i såväl döds- som konkursbon påförts, ej står i rimligt förhållande till det arbete och den tid, som därför kräfts, och hafva klagomål häröfver gång efter annan försports.

Jemte det jag anser, att saknaden af sådan lagstadgad bestämmelse för landsbygden som den af mig berörda bör af Riksdagen afhjelpas, vågar jag jemväl i sammanhang härmed hemställa, huruvida den hitintills för städerna genom här ofvan antydda Kongl. Maj:ts nådiga kungörelser lagbestämda inventerings- och delningsprocent må kunna underkastas en sådan förändring, att, om möjligt är, en gemensam sådan kunde åstadkommas.

I fråga om grundprincipen härför synes det, som om en sådan borde vara den progressiva (men i motsatt riktning mot den för bouppteckningar utgående stämpel), då derigenom en visshet vunnes, att utgående arfvode, vare sig det gälde stora eller små tillgångar, blefve mera öfverensstämmande med billighet och rättvisa.

Jag tillåter mig därför föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t ville
anhålla om förslag i ämnet till en kommande Riksdag.

Stockholm den 27 januari 1898.

C. J. Öberg.

I motionens syfte instämma:

Oswald Emthén.

E. Eriksson.

W. Styrlander.

Joh. Er. Nordin.